

ACTIVITY

A participant says: 'Sir, I don't understand anything on the course

What would you do?

b) Discuss what her problem is

A trainee comes and tells you that he cannot concentrate on his studies because he has many problems" His father is sick and his principal is harassing him for various reasons.

What would you do?

- 1) ΚΕΑΖÀgÀÄ ¸À°ÁAiÀÄ ¢ÃqÀÄªÀÄzÀÄ.
- 2) ªÀiÁÉÀ¹PÀ zÉÊAiÀÄð ¢ÃqÀÄªÀÄzÀÄ.
- 3) ¸ÁAvÀéÉÀ °É¼ÀÄªÀÄzÀÄ.
- 4) DyðPÀ °ÀtPÁ¹ÉÀ ÉÉgÀªÀÄ ¢ÃqÀÄ§°ÀÄzÀÄ.

ACTIVITY

What items would you include in a 'code of management' for a group of teacher trainers? Make a list and say how you would present it to the trainees.

- 1) ªÉ¼ÉAiÀÄ ¸ªÀÄAiÀÄ¥ÁⓉÉ.
- 2) °ÁdgÁw, ¸À°À"ÁVvÀé ZÀiªÀÄnPEUÀ¼À°è ¸AQæAiÀÄ "sÁUÀªÀ»¸ÀªÉÉÉ.
- 3) EªÀÄUÀ¼ÀÉÀÄB w½¸ÀªÁUÀ CÉÉÃPÀ ÉÉÊd GzÁ°ÀgÀuÉUÀ¼ÀÉÀÄB ¢Ãr, CªÀÄUÀ¼À GvÀÛªÀiÁA±ÀUÀ¼ÀÉÀÄB G¥ÀÉÁªÀçAzÀ w½¸ÀªÀzÀgÀ ªÀÄÆⓉPÀ vÀgÀ"ÉÃwzÁgÀjUÉ CjªÀªÀÄÆr¸ÀªÀzÀÄ.
- 4) ¸À°ÀPÁgÀçAzÁUÀªÀÄ - Á"sÁUÀ¼ÀÉÀÄB ªÀÄÉÀªPÉ ªÀiÁqÀÄªÀzÀÄ. MUÀÍmÉÖ §Ⓣ ±ÀæªÀÄ UÉgÀªÀ ªÀÄAvÁzÀ UÁzÉ ªÀiÁvÀÄUÀ¼ÀÄ ÉÁtÁÚrUÀ¼À «AAZÀÄ¥ÀmÉÖ §gÀ°À ªÀÄAvÁzÀ

ZÀiÄ^aÀnPEUÀ¼ÀÈÀÄß   UÄÄA¥ÄÄUÀ¼Ä^oè   vÄAiÄiÁj,Ä®Ä
w^{1/2},ÄÄ^aÄÄzÄÄ.

5) ¢£Ä®Ä   ^aÉ¼ÉUÉ   ,ÄjAiÄiÁV   °ÁdgÁw   vÉÆj,ÄÄ^aÄ
vÀgÀ^oÉÄwzÁgÀgÀÈÄÄß   UÄÄgÀÄw¹   ^aÄQÛUÀvÀ   DvÄä   «±Áé,Ä
°ÉZÄÑUÄÄ^aÄAvÉ   ¥Äæ±ÄA¹,ÄÄ^aÄzÄÄ.

Think of the activities you most enjoy and least enjoy in your training classes.

ˆsÁµÁ   ^aÄUÄðUÀ¼ÀÈÄÄß   vÄUÉzÄÄPEÆ¼ÄÄ^aÄÄzÄÄ   °ÉaÑÈÄ
,ÄAvÉÆÄµÄ^aÄÈÄÄßAiÄ   ^aÄiÁqÄÄvÄÛzÉ.

UÄtÄvÀ   ^aÄUÄðUÀ¼ÀÈÄÄß   AiÄiÁ^aÄÄzÉÄ   ZÀiÄ^aÀnPEUÀ¼ÀÈÄß
G¥ÄAiÉÆÄv,ÄzÉ   vÄUÉzÄÄPEÆ¼ÄÄ^aÄÄUÄ   CvÄâAvÀ   ¢ÄgÄ,Ä^aÉ,ÄÄvÄÛzÉ.
Do you see yourself in the classroom more as a 'leader' or a 'manager'?

“As a Manager”

Self-Check Questions

1. A class can be considered a miniature society with its own distinctive characteristics. List some points in support of this statement.

C) ^aÄUÄð   PEÆÄÈÉAiÄÄ^oè   J^oÁè   ^aÄÄPÄ¼ÄÄ   eÁw   §tÚ   ©£Äß   ^aÄQÛvÀé
°ÉÆA¢zÄÝgÄÆ   J®ègÄÄ   PÄÆrAiÉÄ   MAzÉ   bÁ^aÄtÄAiÄÄr   PÄÄ^{1/2}vÄÄ
M§âgÉ   ²PÄèPÄjAzÀ   eÕÁ£Ä   ¥ÄqÉAiÄÄÄ^aÄgÄÄ.

D) ,Ä^aÄiÁd   EaÑ¹zÄAvÉ   ^aÄiÁ£Ä^aÄ   ,ÄA¥ÄÈÄÆä®^aÄÈÄÄß   vÄAiÄiÁgÄÄ
^aÄiÁqÄÄ^aÄÄzÄÄ.

E) ¥ÄoÉâPÄæ^aÄÄ^aÄÄ   ,Ä^aÄiÁdzÀ   WÄi£É   /,ÄAUÄwÛ   /
C^aÄ±ÄâPÄvÉAiÄÄÈÄÄß   C^aÄ®A®¹gÄÄvÄÛzÉ.

2. A class generally creates/provides opportunities conducive for formal learning and teaching. List all the factors that affect a formal learning / teaching' situation in a class.

- 1) ˆÉwPÄ ,ÄA¥ÄÈÄÆä®.
- 2) ˆsÉÆÄzÄÈÄ   ¥ÄQæAiÉÄ.

3) "sÉÆÃzÀÉÁ «zsÁÉUÀ¼ÄÄ.

4) PÀ°PÁ ¢ÁvÀ¢ÀgÀt

3. What skills does a trainer need to manage a class during a training programme?

1) ¸ÀªÀ°ÀÈÀ.

2) "sÉÆÃzÀÉÁ ¥ÀzÀÝw.

3) ±ÉÊPÀëtÂPÀ vÀAvÀæUÀ¼À §¼ÀPÉ / CÉÀéAiÀÄ.

4. List some questions a trainer might need to ask himself/herself so as to manage his class efficiently.

1) «µÀAiÀÄzÀ °è »AzÀÄ½zÀ «zÁâÿðUÀ½UÉ ¥ÀjuÁªÀÄPÁjAiÀiÁV
"sÉÆÃç,ÀÄªÀzÀÄ °ÉÄUÉ ?

2) C,ÀªÀiÁÉÀåjUÉ "sÉÆÃzÀÉÉ ¢ÀiÁqÀÄªÀ DzÀÄªPÀ
vÀAvÀæUÀ¼ÀªÀªÀ ?

3) «zÁâÿðUÀ¼À «µÀAiÀÄUÀæ°ÀtPÁiV ÉÉÉÀ|ÉÀ ±ÀQÛAiÀÄÉÀÄB
ªÀÈÈçÝ,À®Ä PÉÊUÉÆ¼ÀÄªÀ PÀæªÀÄUÀ¼ÀªÀªÀ ?

ACTIVITY SHEET – SKILLS OF MANAGING HUMAN RELATIONS

ACTIVITY

Self-check questions

1. What do you understand by the then “Human Resources Management?”

- 1) $\text{H} = \text{HRM} = \text{Human Resources Management}$ - HRM is the process of managing people in an organization.
- 2) HRM is a function of an organization, HRM is a process, HRM is a system, HRM is a strategy, HRM is a discipline, HRM is a profession, HRM is a science, HRM is an art, HRM is a management, HRM is a business, HRM is a social science, HRM is a human science, HRM is a human resource, HRM is a human capital, HRM is a human asset, HRM is a human liability, HRM is a human risk, HRM is a human opportunity, HRM is a human challenge, HRM is a human goal, HRM is a human dream, HRM is a human hope, HRM is a human faith, HRM is a human love, HRM is a human life, HRM is a human death.

2. Here are some factors which affect the mindset of the trainees in a training situation’

- (a) Trainee attention
- (b) Awareness of the objectives of a training programme
- (c) Previous experience/knowledge of the trainees
- (d) Presenting new material
- (e) Providing learner guidance
- (f) Monitoring trainee performance

What skills does a trainer need so as to regulate the factors mentioned above to his advantage?

- C) 1) HRM is a function of an organization. 2) HRM is a process, HRM is a system, HRM is a strategy, HRM is a discipline, HRM is a profession, HRM is a science, HRM is an art, HRM is a management, HRM is a business, HRM is a social science, HRM is a human science, HRM is a human resource, HRM is a human capital, HRM is a human asset, HRM is a human liability, HRM is a human risk, HRM is a human opportunity, HRM is a human challenge, HRM is a human goal, HRM is a human dream, HRM is a human hope, HRM is a human faith, HRM is a human love, HRM is a human life, HRM is a human death.
- D) 1) HRM is a function of an organization, HRM is a process, HRM is a system, HRM is a strategy, HRM is a discipline, HRM is a profession, HRM is a science, HRM is an art, HRM is a management, HRM is a business, HRM is a social science, HRM is a human science, HRM is a human resource, HRM is a human capital, HRM is a human asset, HRM is a human liability, HRM is a human risk, HRM is a human opportunity, HRM is a human challenge, HRM is a human goal, HRM is a human dream, HRM is a human hope, HRM is a human faith, HRM is a human love, HRM is a human life, HRM is a human death.
- E) 1) HRM is a function of an organization, HRM is a process, HRM is a system, HRM is a strategy, HRM is a discipline, HRM is a profession, HRM is a science, HRM is an art, HRM is a management, HRM is a business, HRM is a social science, HRM is a human science, HRM is a human resource, HRM is a human capital, HRM is a human asset, HRM is a human liability, HRM is a human risk, HRM is a human opportunity, HRM is a human challenge, HRM is a human goal, HRM is a human dream, HRM is a human hope, HRM is a human faith, HRM is a human love, HRM is a human life, HRM is a human death.
- 2) HRM is a function of an organization, HRM is a process, HRM is a system, HRM is a strategy, HRM is a discipline, HRM is a profession, HRM is a science, HRM is an art, HRM is a management, HRM is a business, HRM is a social science, HRM is a human science, HRM is a human resource, HRM is a human capital, HRM is a human asset, HRM is a human liability, HRM is a human risk, HRM is a human opportunity, HRM is a human challenge, HRM is a human goal, HRM is a human dream, HRM is a human hope, HRM is a human faith, HRM is a human love, HRM is a human life, HRM is a human death.

F) 1) °ÉÆ,À ŸÁzsÀÈÀUÀ¼À ¢ÀÀ°ÀvÀèªÀÈÀÄß w½zÀÄPÉÆ¼ÀÄÄ¹ªÀÁzÀÄ, §¼À,ÀÄÄ GvÉÚdÈÀ, CzÀgÀ - Á"sÀUÀ¼À ¢ÀÄÈÀªPÉ ¢ÀiÁqÀÄªÀzÀÄ.

G) 1) ŸÁ»vÀ ¢ÄrPÉ, ¥ÉÆæeÉPïÖ PÁAiÀÄð ¢ÄrPÉ

H) 1) GzÉÝÃ²vÀ UÄÄj,ÁzÀÈÉUÉ ŸÀ"sÀ®ÈÀÈÁBV¹ DvÀÈÀ ŸªÄÄ,ÀÀUÀ½UÉ ¥ÄjºÁgÀ ŸÆa,ÀÄªÀzÀÄ.

ACTIVITY SHEET – TRANSACTIONAL SKILLS 1

ACTIVITY

Of the following topics, which one would be best suited for brain storming? Why?

o Making Bangalore eco-friendly.

- 1) ¢ÁºÀÈÀUÀ¼À zÀiÖÈÉ ŸAZÁgÀ ¢μÉÃzsÀ.
- 2) OzÉÆàVPÀ PÉÈUÁjPÉUÀ¼À jÃªÀ-ï ¢UÀçvÀ ¢É¼ÉUÉ ¢ÀiÁr,ÀÄªÀzÀÄ.
- 3) zÀÆªÀ¥ÁÈÀÈÀÄß J®èqÉ PÀqÁØAiÀÄªÁV ¢μÉÃç,ÀÄªÀzÀÄ.
- 4) - Á®"sÀUÀÈÀAvÉ J-Áè ¥ÀæzÉÁ±ÀUÀ¼Àè GzÁâÈÀÈÀUÀ¼ÀÈÀÄß ¢«Äð,ÀÄªÀzÀÄ.
- 5) °ÉÆgÀvªAzÀ §AzÀÄ ÈÉ-É,ÀÄªÀªjUÉ SÁAiÀÄA gÀºÀª¹ ¥ÀvÀæ ¢ÄqÀzÀAvÉ ÈÉÆÄqÀÄªÀzÀÄ dÈÀ,ÀASÉâ ¢"sÀðAç,ÀÄªÀzÀÄ.
- 6) L.n.©.n. ¥ÀæªÀÄÄR PÉÄAzÀæUÀ¼ÀÈÀÄß EºèAiÉÄ ÈÉ-ÉAiÀÄÆgÀÄªAvÉ ¢ÀiÁqÀzÉÄ "ÉÄgÉ f-Áè PÉÄAzÀæUÀ¼Àè ºÀAaPÉ AiÀiÁUÀÄªAvÉ ¢ÀiÁqÀÄªÀzÀÄ.
- 7) EºèAiÀÄ ŸªÀiÁÈÀgÀºèAiÀÄÄ ¥Äj,ÁgÀ ¥ÀæeÉÖ ¢ÄÆqÀÄªAvÉ, ÇÈÄÄ,Àj,ÀÄªAvÉ ««zsÀ eÁUÀÈw PÁAiÀÄðPÀæªÀ ºÀ«ÄäPÉÆ¼ÀÄÄ¹ªÀÁzÀÄ.
- 8) ErÄ "ÉAUÀ¼ÀÆgÀÈÉß ŸzÀªªAzÀgÉ SÁº ¢ÀiÁqÀÄªÀzÀÄ.

ACTIVITY

Watch a panel discussion on the TV and make notes

If you were attending a panel discussion on Universalisation of Elementary Education as the audience, what questions would you ask? List out the questions.

- 1) ¿ÁPÀègÀvÉ ¥ÀæªÀiÁt 100% ¿Áç¿À@Ä DUÀzÉ EgÀÄªÀzÀPÉÌ PÁgÀtªÉÃ£ÄÄ ?
- 2) 6 - 14 ªÀAiÉÆÄ«Äw ªÀÄPÀÌ½UÉ J- Áè ¿ÀªÀ@vÀÄÛ / ¿EPÀgÀåUÀ½zÀÝgÀÆ ªÀÄzsÀåzÀ ºèAiÉÄ ±Á- É ©qÀÄªÀÀgÀ ¿ASÉå PÀrªÉÄAiÀiÁV@èªÉÄPÉ ?
- 3) ±ÉÊPÀëtÂPÀ AiÉÆÄd£ÉUÀ¼Ä C£ÄÄµÁÖ£ÀzÀ ºè PÉ@ªÀªÉÄä ¿ÀªÀÄzÁAiÄÄçAzÀ ¢ÄgÀ¿ ¥ÀæwQæAiÉÄ GAmÁUÀÄvÀÛzÉ. DUÀ AiÀiÁªPÀæªÄÄ C£ÄÄ¿j¿Ä-ÉÄPÁUÀÄvÀÛzÉ ?
- 4) ªÀÄAzÀUÀwÛAiÄÄ ºè ¿AUÄªÀ ¿ÀªÀiÁfPÀ §zÀ- ÁªÀ£ÉAiÄÄ CqÀvÀqÉAiÄÄ£ÄÄBAIÄ ªÀiÁqÀÄvÀÛzÉ. EzÀPÉÌ PÉÊUÉÆÄ¼ÄÄîªÀ PÀæªÀÄUÀ¼ÉÄ£ÄÄ ?
- 5) ¿À-sÀAç¿zÀ E- ÁSÉUÀ¼ÄÄ ¢gÁ¿QÛ vÉÆÄj¿zÁUÀ EzÀ£ÄÄß vÀqÉUÀiÄÖªÀ ºè £ÀqÉ¿ÄªÀ ¥ÀæAiÄÄvÀßUÀ¼ÁªÀªÀ ?

ACTIVITY

1) What types of topics lend themselves to experiential learning? Tick your choice.

a. Note making .Media in education

2) Give reasons for your choice.

¥Àæ¿ÄÄÛvÀ ¿ÀßªÉ±ÀzÀ ºè CvÀåAvÀ ªÀÄºAvÀé ¥ÀqÉçzÉ ºÁUÀÆ CzÀjAzÁUÄªÀ - Á-sÀUÀ¼ÄÄ UÀtªAiÄÄªÁVªÉ.

3) From the choice you have made above, design an experimental activity. Design it for 20 mins for a class of 30 adult learners.

GzÉÝÄ±ÀUÀ¼ÄÄ : 1) ªÀiÁ»wAiÄÄ£ÄÄß ¿AUÄæ»¿ÄªÀzÄÄ.

2) ^aAiÁ»wAiÀÄËÄÄß gÄ^aÁ^π,ÄÄ^aÄzÄÄ.

3) ^aAiÁ»wAiÄÄ "ÉÄPÁzÀμÄÄÖ ¥ÄæwUÄ¼ÄËÄÄß vÄAiÄiÄj,ÄÄ^aÄzÄÄ.

4) «±Äé "sÁvÀÈvÀé ^aÄÄËÉÆÄ" sÄ^aÄËÉ ^aÄÄÆr,ÄÄ^aÄzÄÄ.

5) ©qÄÄ«ËÄ ^aÉ¼ÄÉAiÄÄËÄÄß AiÉÆÄUÄå jÄwAiÄÄ òè §¼Ä,ÄÄ^aÄ §UÉUÉ Cj^aÄÄ ^aAiÁr,ÄÄ^aÄzÄÄ.

¥ÉægÄuÉ :

1) ^aÉÄ¼ÄÉ °ÉÄUÉ PÄ¼ÄÉAiÄÄÄ«j ?

NzÄÄ^aÄzÄÄ §gÉAiÄÄÄ^aÄzÄÄ n.«. «PÄëuÉ.

2) ^aÄÄÄä °Ä^aÄå,ÄUÄ¼ÄÄ^aÄÄÄ ?

NzÄÄ^aÄzÄÄ, n.«. «PÄëuÉ, DIUÄ¼ÄÄ.

3) EzÄjAzÄ ^aÄÄUÄUÄÄ^aÄ G¥ÄAiÉÆÄUÄUÄ¼ÄÉÄÄÄ ?

²PÄëtzÄ òè ^aAiÁzsÄå^aÄÄUÄ¼ÄÄ ¥ÄvÄæ PÄÄjvÄAvÉ

w¼ÄÄÄÄÄ.

CA±ÄUÄ¼ÄÄ	^a ÄÄ°ÄvÄé	PÄ °PÉAiÄÄ ¥sÄ®	ZÄIÄ ^a ÄnPÉ
1) ^a AiÁzsÄå ^a ÄÄUÄ¼ÄÄ °É,ÄgÄÄ	1) n.«., gÉÄrAiÉÆ, çËÄ¥ÄwæPÉ, ¹ ËÉ ^a ÄÄ, PÄÄ¥ÄÆålgī EvÄåçüUÄ¼ÄÄ §°ÄÄdËÄgÄ ^a ÉÄaÑËÄ ^a AiÁzsÄå ^a ÄÄUÄ¼ÄÄV ^a É	^a AiÁzsÄå ^a ÄÄUÄ¼ÄÄ °É,ÄgÄUÄ¼ÄÄËÄÄß Cj ^a ÄgÄÄ.	vÄËÄß ^a ÉÄaÑ ^a AiÁzsÄå ^a ÄÄzÄÄ av ©r,ÄÄ ^a ÄzÄÄ.
2) ^a ÄÄ°ÄvÄé / G¥ÄAiÉÆÄUÄ	1) dUÄwÛËÄ AiÄiÄ ^a ÄÄzÉÄ ^a ÄÄÆ ⁻ ÉAiÄÄ òè ËÄqÉAiÄÄÄ ^a Ä ÄAUÄwUÄ¼ÄÄËÄÄß D°,ÄÄ ^a ÄzÄÄ / zÄÉ±Äå «Që,ÄÄ ^a ÄzÄÄ. 2) ««zsÄ ^a AiÁ»wAiÄÄËÄÄß ÄAUÄæ»ÄÄ ^a ÄzÄÄ / ÉËÉÆß§âjUÉ gÄ ^a Á ^π ,ÄÄ ^a ÄzÄÄ. 3) ^a ÄÄËÄgÄÄdËÉ	««zsÄ ^a AiÁzsÄå ^a ÄÄUÄ¼ÄÄ G¥ÄAiÉÆÄUÄ ^a ÄÄ°ÄvÄé CjvÄÄ ÄzÄÄ¥ÄAiÉÆÄUÄ ^a AiÁrPÉÆ¼ÄÄÄ ^a ÄgÄÄ.	EAlgī §¼Ä,ÄÄ ^a ÄzÄÄËÄ PÄ °AiÄÄÄ ^a ÄzÄÄ.

	¥ÀqÉAiÀÄÄªAzÄÄ. 4) ««zsÀ M¼ÉiAiÄÄ CA±ÀUÄ¼Ä£ÄÄß C£Äé-Ä¹PÉÆ¼ÄÄªÄzÄÄ.		
3) zÄÄµÄàjuÁªÄÄ	1) CwAiÄiÁzÀ §¼ÄPÉ D¥ÄvÁj 2) PÉiÖ zÄÈ±ÄåUÄ¼ÄÄ £ÉÄgÄ zÄÄµÄàjuÁªÄÄ ©gÄÄªÄzÄÄ. 3) EAlgĩ£ÉÄiªÄÄÆ©PÄ §AiÉÆÄvÁà zÄ£ÉAiÄÄÄ J´ÁèPÄqÉ ¥Ä¼Äj¼ÄÄªÄªè PÁgÄªÄÁVgÄÄªÄzÄÄ.	avÄæUÄ¼Ä ªÄÄÆ©PÄ «Që¼ÄÄªÄgÄÄ.	¢£Ä¥ÄwæPÉUÄ¼Ä£Ä NzÄ©Ä w¼ÄªÄªÄzÄÄ ªÄiÁ»w ÄAUÄæ»Ä© ºÉ¼ÄÄªÄªÄzÄÄ

EzÄ£ÄÄß w¼²¼zÄ £ÄAvÄgÄ, «zÁáyðUÄ¼ÄÄªÄiÁzsÄªÄªÄzÄ
GvÄÛªÄÄ ¥ÄjuÁªÄÄUÄ¼ÄÄªÄºÁUÄÆ zÄÄµÄàjuÁªÄÄ PÄÄjvÄÄ ZÄað¹,
M¼ÉiAiÄÄ CA±ÀUÄ¼Ä §UÉUÉ ¢tðAiÄÄ vÁ½ PÉ©ªÉÇAzÄÄ
GvÄÛªÄiÁA±ÀUÄ¼Ä£ÄÄß ¥nÖªÄiÁr UÄªÄÄ£Ä ¢ÄqÄÄªÄªÄzÄÄ.

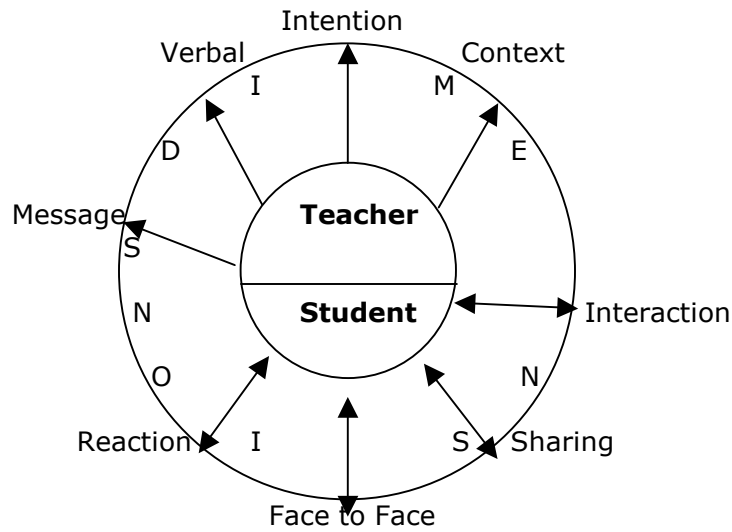
ACTIVITY SHEET - COMMUNICATION SKILL SKILLS

Given below is a list of terms used in the context of communication. Prepare a diagram showing the relationship between them, as you consider it to be.

Sharing
Face to face
Intention

Interaction
Context
Reaction

Verbal
Message
Dimensions

ACTIVITY

You want to conduct a 5-day programme on “Child’s Rights”. Which outside agencies would you approach? What community resources could you use?
Outside Agencies Community Resources

ACTIVITY:

Think of two teachers/trainers who have impressed you deeply.

Analyze the roles they played in the class in terms of the categories listed in the unit.

Present your analysis in terms of points.

- 1) GvÀÛªÄª ªÁVäAiÀiÁVgÀÄªªÄzÀÄ.
- 2) GvÀÛªÄª ¸ÁArvÀª ºÉÆEAczÀªÀÈÁVgÀÄªªÄzÀÄ.
- 3) ±ÉÊPÀètÂPÀ «ZÁgÀUÀ¼ÀÈÄªªß CÈÀé-Ã¹PÉÆEAcqÀÄ CªÀÁUÀ¼ÀÈÄªªß ¸Àæ,ÁgÀªÀiÁqÀÄªªÀªÈÄÄ.
- 4) zsÀÀÈÁvÀäPÀ aAvÀÈÉª ªÀiÁqÀÄªªÀªÈÄÄ.
- 5) ªÄPÀì½UÉ ¸ÁoÀ CxÀðªÁUÀªªÀAvÉ ««zsÀ vÀAvÀæUÀ¼ÀÈÄªªß §¼À¹ "ÉÆÄzsÀÈÉAiÀÄ ¸ÀæQæAiÉÄAiÀÄÈÄªªß GvÀÛªÄª UÄÄtªÄÄi ºÉaÑ,ÄªªÀª ºè CÈÀé-Ã¹PÉÆ¼ÄÄªªÀªÈÄÄ.

ACTIVITY

Observation pe period: From: July to August

Sl. No.	ROLE PERFORMED	Perceived Strengths	Perceived Weaknesses
1	ªÄÄÄRAqÀ	J@ègÀÈÄªªß ªÄÄÄÈÄªªßqÉ¹PÉÆEAcqÀÄºÉÆUÀÄªªÀ eÁuÉä	ªªÁðçüPÁj ªAvÀðÈÉ
2	vÀvÀéeÕÁª	M¼ÉiAiÄª «ZÁgÀUÀ¼ÀÈÄªªß ¸Àæw¸Áç,Äªªªª	CªÀÈÄª «ZÁgÀUÀ¼ÄÄª Jªè ¸ÀzsÀ§ðPÀÄì CÈÀéAiÀÄªªÁUÀÄªªÀçªè.
3	AiÉÆÄdÈÉUÀ¼Ä CÈÄªµÄÕÈÀPÁgÀ	Jªè AiÉÆÄdÈÉUÀ¼ÄÈÄªªß ¸ÀçéªAiÉÆÄUÀªªUÄªªªªAvÉ eÁjUÉÆ½,Äªªªª	DPÀ¹äPÀªÁUÀ ¸ªªª,ªªAiÀÄzÀÄgÁzÁUÀ "ÉÄgÉAiÀÄªªÁgÀ ªÉÄª-ÉºÉÆj,Äªªªª.

		UÄÄt	
4	ÄÄÄiÄÄ ¥Äj¥Ä®PÄ	É¼ÉAiÄÄΣÄÄß vÄΣÄß CçüΣÄZÄ°è EiÄÖPÉÆEAqÄªÄ	DPÄ¹äPÄ PÉ®ªÄÄ ÄAzsÄ§ðUÄ¼Ä°è CÄ°ÄAiÄÄPÄvÉ ¥ÄæzÄ²ð, ÄÄªÄªÄ.
5	“sÄµÄtPÄgÄ	gÄUÄð ÄiÄwΣÄ ±ÉÉ° «µÄAiÄÄ ÄÄÄAqÄΣÉ	ÄÄiÄΣÄÄ JÄ Äè ¥ÉæPÄèPÄjUÉ CªÄgÄ «ZÄgÄUÄ¼ÄÄ vÄ®Ä¥ÄçgÄÄªÄzÄÄ.
6	¥ÄæªÄÄtÄPÄ	ÄvÄâPÉi °ÉaÑΣÄ “ÉÉ vÉgÄÄªÄªÄ	Cw¥ÄæªÄiÄtÄPÄvÉ-ÄAzÄ PÉ®ªÉçªÄÄä vÉÆAzÄgÉUÉ ¹®ÄPÄÄªÄªÄ
7	°ÄqÄÄUÄgÄ	°ÄÄ eÄ®ÄV ÄÄzsÄÄgÄ ªÄV °ÄqÄÄªÄ zÄéª G¼ÄîªÄ	J®è “sÄµÉAiÄÄ®Äè °ÄqÄ®Ä ÄzÄª«®è.
8	avÄæPÄgÄ	CvÄâPÄ±ÄðPÄ avÄæ ®r, ÄÄªÄ PÄÉUÄgÄ	EΣÉÆß§ägÄ C®üÄ¥ÄæAiÄÄPÉi “ÉÄPÄzÄ avÄæ ®r, ÄÄ ÄgÄ
9	¥ÄArvÄªÄAv Ä	JÄ Äè «µÄAiÄÄ eÖÄΣÄ °ÉÆAçzÄªÄ	ΣÄΣÉ eÖÄΣÄªÄAvÄÉÉÄ§ UÄ«ð
10	Ä°ÄPÄgÄ UÄÄt	J®ègÉÆAçUÉ GvÄÛÄÄ “ÄAzÄªÄªÄ °ÉÆAçgÄÄªÄªÄ	“ÉÄgÉAiÄÄªÄjAzÄ ªÉÆÄ, Ä °ÉÆUÄÄªÄªÄ

ACTIVITY

If a trainer were to follow the following guidelines, think what would you find and what behaviours you would not find in him/her during the training programme

Trainer Role	Behaviours you would observe	Behaviours you would not observe
A trainer should function like a	zsÄðgÄvÄUÉzÄÄPÉÆ¼ÄÄîªÄªÄ, C®ü¥ÄæAiÄÄ ÄÄΣÄßuÉ, dªÄ§zÄj °ÉÆAçgÄ“ÉÄPÄÄ.	w½°É¼ÄÄªÄ ÄÄÄxÄäð E®èçgÄÄªÄzÄÄ, ±ÄAvÄ Äé“sÄªÄ Γ®èªÄªÄªÄ-ªÄªÄ

chairperson.		E@èçgÄÄªÄzÄÄ.
A trainer need not function like a quality controller and disciplinarian.	C² ÄÄÛ ªÄvÄðÉÉ ("sÁµÉ, GqÄÄ¶ÄÄ), µUÄçvÄ ÄªÄÄAiÄÄzÄè µjQëvÄ ¶ÄæAiÉÆÄdÉÄ ¶ÄqÉAiÄÄªÄªè C, ÄªÄÄxÄð, QæAiÄiÄAiÉÆÄdÉÉ ªÄiÄqÄzÉÄ EgÄÄªÄzÄÄ.	CªÄÉÄÄ vÄgÄ"ÉÄw ¶ÄqÉAiÄÄªÄªÄªÄÉÄVzÄÄÝ zÄjÄzÄ ², ÄÄÛ EgÄ-É"ÉÄQvÄÄÛ, ªÉ¼ÉUÄÉÄÆ, ÄgÄ PÄAiÄÄð PÉÉUÉÆÄ¼ÄÄªÄªè ÄªÄÄxÄð §½¹PÉÆ¼ÄîçgÄÄªÄzÄÄ.
A trainer should function like a mediator, referee and peacekeeper, and need not give the final judgement.	CªÄ±ÄâPÄvÉ CÉÄÄ ÄgÄ ªÄÄzÄª¹ÜPÉ µ"sÄ-Ä, ÄÄvÄÛÉÉ, µAiÄÄAvÄæÉÄçAzÄ ±ÄAwAiÄÄÉÄß Äç, ÄÄvÄÛÉÉ, GvÄÛªÄÄ µUÄðAiÄÄPÄ ¶ÄvÄæ ªÄ»ÄÄvÄÛÉÉ.	PÉÆÉÉAiÄÄ µUÄðAiÄÄzÄ PÄ-ÄÝj, ÄÄ«PÉ «¼ÄÄ§PÉì PÄgÄtÉÄUÄÄvÄÛÉÉ. ÄÄ¶ÄÆtð dªÄ§zÄjAiÄÄ °ÉÆgÉUÉ »AdjAiÄÄÄ vÄÛÉÉ.
A trainer should be an expert in his/her field.	QæAiÄiÄ AiÉÆÄdÉÉ CÉÄÄ ÄgÄ µUÄçvÄ PÄAiÄÄð µUÄçvÄ ªÉ¼ÉAiÄÄè ÉÄqÉ, ÄÄªÄªÄ, vÄÉÄß PÉëÄvÄæzÄ J- Äè «µÄAiÄÄªÄÉÄß §@èªÄÉÄÄ "ÉÄgÉAiÄÄªÄjUÉ ÄªÄPÄj, ÄÄªÄªÄ.	vÄÉÄß PÉëÄvÄæzÄè ªÄiÄvÄæ ªÉÄÄ-ÉªÉÄ EµBvÄgÄ PÉëÄvÄæzÄ eÖÄÉÄzÄ C"sÄªÄ.

ACTIVITY SHEET – ORGANISING GROUP BASED ACTIVITIES

ACTIVITY

Given below is a game. Study it and then answer the question.

What is there in my bag to day?

The teacher puts a few articles in her bag. She holds it up and asks, “What’s in my bag today”

The students guess the articles, for instance, an apple/a handkerchief/a bus ticket etc.

The class is divided into groups of 5/8

In your view for which class or age group of students is this game useful?

1 - 4 vÀgÀUÀw ¢ÀÄPÀÌ½UÉ G¥ÀAiÉÆÄUÀPÁj

ACTIVITY

Consider any one of the training programmes organised in your DIET. Prepare a Game that you would use in the training programme.

Your plan may include the following:

Name of the Game: KJPÉ - E½PÉ DI (UÀtÂvÀ) 1£ÉÄ vÀgÀUÀw

Objective: 1) ¸ÀASÉåUÀ¼À£ÄÄß PÀæªÀiÁ£ÄÄUÀvÀªÁV
w½¸ÄÄªÄÄÄ

2) PÀæªÀiÁUÀvÀ ¢À®èzÀ ¸ÀASÉåUÀ¼À
¥ÀjZÀAiÄÄ ¢ÀiÁqÄÄªÄÄÄ

Procedure : 1) F ZÀiÄªÀnPEAiÄÄ£ÄÄß JgÀqÄÄ
ªÄÄPÀÌ¼ÄÄÄÄÄ Dr¸ÄÄªÄÄÄ.

2) 1 - 50 ¸ÀASÉåUÀ¼À «ÄAZÄÄ¥ÀnÖAiÄÄ£ÄÄß
vÀAiÄiÁj¸ÄÄªÄÄÄ (2 - ¸Émï).

- 3) JvÀÛgÀ^aÁV PÀAŞzÀ avÀæ^aÀÉÀÄB gÀa¹, MAzÀÄ KjPÉ PÀæ^aÀÄzÀ UÄAgÀÄwÉÀ "Át, EÉÉæBzÀÄ E^{1/2}PÉ PÀæ^aÀÄzÀ "Át ŞgÉçgÀÄ^aÀ ¥Ài^aÀÉÀÄB °ÁQ ^aÀÄPÀi^{1/4}ÀÉÀÄB DIPÉi PÄÄ^{1/2}i^jÄÄ^aÄzÀÄ.
- 4) MAzÀÄ ^aÄÄUÄÄ«UÉ MAzÀÄ ,ÀASÉâAiÄÄÉÀÄB °ÀZÀÑ®Ä °É^{1/2} CzÀgÀ ^aÄÄÄAçÉÀ ^aÄvÄÄÛ »AçÉÀ "sÁUÄzÀ ,ÀASÉâUÄ^{1/4}ÀÉÀÄB KjPÉ PÀæ^aÀÄzÀ è eÉÆÄr_Ä®Ä °É^{1/4}ÄÄ^aÄzÀÄ.
- 5) EzÉÄ jÄw E^{1/2}PÉ PÀæ^aÀÄzÀ è DI^aÀÉÀÄB Dr_ÄÄÄ^aÄzÀÄ.
- 6) ²PÄëPÄgÄÄ ^aÄiÁUÄðzÀ±ÄðÉÀ µÄqÄÄ^aÄzÀÄ.

Instructions to be given, including rules: 1) PÀqÁØAiÄÄ^aÁV JgÀqÄÄ ^aÄÄPÀi^{1/4}ÄÄ.

2) 2 - ,Émī «ÄAZÄÄ¥ÄnÖ vÄAiÄiÁj_Ä"ÉÄPÄÄ.

Time Required: 5 µÄµÄUÄ^{1/4}ÄÄ

ACTIVITY

“ CeÁUÀqÀÆPÀVÉ-ÄAzÁzÀ CÉÁ°ÄÄvÀ ”

^aÉÄ^{1/4}É 20 µÄµÄ

zÀÈ±Äâ - 1

gÁWÄ^aÉÄAzÀæ MŞâ ±Á´Á ^aÄÄSÁâzsÁâ¥ÀPÀÉÁVzÁÝÉÉ. C^aÀÉÄÄ vÀÉÄB ,Ä«ÄÄ¥ÄzÀ HjÉÀ è ÉÀqÉAiÄÄ^aÀ ^aÄÄSÁâzsÁâ¥ÀPÄgÀ ,ÄÉÄÄ^{1/4}ÀÉÀPÉi °ÉÆÄUÄ"ÉÄPÉAzÀÄ EaÑ¹zÁÝÉÉ CzÀPÄiV ¥ÄÆ^aÄð" sÁ«AiÄiÁV »AçÉÀ çÉÀ ,ÄÄiÁÉÄÄUÄ^{1/4}Ä ®UÉÄd ¹zÄÝ ¥Är¹PÉÆArgÄÄ^aÀÉÄÄ °ÁUÄÆ gÉÉ®Æ nÄPÉmī ^aÄÄÄAvÄ^aÁV PÄ-ÄÝj¹ nÄPÉi ÉÉÆAçUÉ vÄAiÄiÁjgÄÄ^aÀÉÄÄ.

zÀÈ±Àå - 2

gÁWÀ^áÉÃAzÀæ ,À^áÉÄãÄ¼ÀΣÀΡΑΪV "É½UÉÍ "ÉÃUÀΣÉ J¼ÄÄ^áÀΣÄÄ
°ÁUÀÆ ΣÄ^áÀiÁΣÄÄUÀ¼Ä "ÁåUÀΣÄÄß vÉUÉzÀÄPÉÆAqÄÄ
gÉÄ⁻Éé,ÉÖμÀ^μUÉ DmÉÆÄ »rzÄÄ "É½VΣÄ gÉÉ⊗Æ °ÀwÛ vÀΣÄß
¹ÄiΣÄÄ§gÀΣÄÄß °ÄÄqÄÄPÄÄvÁÛ §gÄÄ^áÀΣÄÄ ΣÄAvÀgÄ vÀΣÄß ¹ÄnΣÄ^è
PÄÄ½vÄÄPÉÆ¼ÄÄi^áÀΣÄÄ ,À^áÀiÁ^μΣÄÄ "ÁåUÀΣÄÄß vÀΣÄß §½AiÄÄ^ègÄÄ^áÀ
gÉÉ^øΣÄ ZÉÉΣÄUÉ ¹Qì,ÄÄ^áÀΣÄÄ.

zÀÈ±Àå - 3

"É¼ÄUÉÍ "ÉÃUÀ JzÀÝ PÁgÀtϕAzÀ ^áÄÄvÄÄÛ gÉÉ^øΣÄ PÄÄ⊗PÁiϕAzÀ
vÀÄ¥ÁzÀ UÁ½ ©Ä,ÄÄwÛzÄÄÝzÀjAzÀ ,Àé⊗^à°ÉÆwÛΣÄ^è vÀΣÄß ¹ÄnΣÄ^è
PÉÊAiÄÄΣÄÄß vÉ⁻ÉUÉ ϕA⁻ÁV EIÄÖPÉÆAqÄÄ ^áÄÄ⊗V UÁqsÀ ^μzÉæUÉ
±ÀgÄuÁUÄÄ^áÀΣÄÄ.

zÀÈ±Àå - 4

^μzÉæUÉ eÁjzÀ gÁWÀ^áÉÃAzÀæΣÄÄ PÀΣÄ,ÉÆiAzÀΣÄÄß PÁtÄ^áÀΣÄÄ
PÀΣÄ¹ΣÄ^ègÄÄ^áÁUÀ AiÄiÁgÉÆÄ DvÀΣÄ §mÉÖAiÄÄΣÄÄß J¼ÉzÁrzÄAvÉ
CΣÄÄ⁻sÄ^áÀÁUÀ⊗Ä JZÄÑgÄUÉÆÄ¼ÄÄi^áÀΣÄÄ. ^áÄåQÛAiÉÆ^áÄð DvÀΣÄ
eÉÄ⊗ΣÄ^è PÉÉ^øÁQzÄAvÁUÀ⊗Ä AiÄiÁgÉAzÄÄ ΣÉÆqÄÄ^áμÀÖgÄ^è D
^áÄåQÛAiÄÄÄ E^áÀΣÄÄ "sÉÆÄV-ÄAzÀ ¥Ä⁻ÁAiÄÄΣÄÄ
^áÄiÁqÄÄwÛgÄÄ^áÀzÀΣÄÄß PÄAqÄÄ gÁWÀ^áÉÃAzÀæΣÄÄß vÀΣÄß eÉÄ⊗UÉ
PÉÉ^øÁQ ΣÉÆÄrzÁUÀ ^áÄ⁻Émī PÁtzÉ°ÉÆÄUÄÄ^ázÄÄ. EzÄjAzÀ DvÀΣÄΣÄÄß
»rAiÄÄ⊗Ä gÁWÀ^áÉÃAzÀæΣÄÄ ±ÀgÄ^áÉÄUÄzÄ^è NqÄÄ^áÀΣÄÄ. CμÀÖgÄ^è
C¥ÄjavÀΣÄÄ ΣÄ¥ÄvÉÛ AiÄiÁVgÄÄ^áÀΣÄÄ.

zÀÈ±Àå - 5

¥ÀgÄ,ÄÛ¼ÄzÄ^ègÄÄ^áÁUÀ eÁUÀgÄÆPÀΣÄUÄzÉÄ EzÄÝzÄÝjAzÀ
"É⁻É⁻Á¼ÄÄ^áÀ ^áÄ⁻Émī PÄ¼É-ÄvÄ⊗è JAzÄÄ zÄÄBT,ÄÄ^áÀΣÄÄ. DzÄÝjAzÀ

J@ègÀÆ ¥ÁgÀ,ÀÜ¼ÄzÀ°è eÁUÀgÀÆPÀgÁVgÉAzÀÄ w½,ÀÄvÁÛ
°ÉÆÄUÀÄ³À£ÄÄ.

ACTIVITY

Given below are three simulation activities.

- a. A report has gone to the CPI that DIET centres are not doing much work and therefore targets are not being reached. The DIET faculty feel that there are valid reasons why this is not happening. A meeting has been called by the CPI. The meeting will be attended by the CPI, Director DSERT, DIET lecturers/lectures and also a group of selected participants.

Which of these would work well with trainees at your DIET and which of these would not. Why?

³ÉÄÄ°£À 'A' EzÄÄ ,À³ÄÄ¥ÀðPÀ³É¤,ÄÄvÀÛzÉ.

- 1) ²PÀët E- ÁSÉAiÄÄÄ ¥ÁæxÀ«ÄPÀ ±Á- Á ²PÀèPÀgÀ£ÄÄß
±ÉÊPÀëtÄPÀ «zÉÄ±À ¥Àæ³Á,ÀPÉì UÀ½,ÀÄ³À Ä,É@§â«@è.
- 2) ²PÀët ³Àâ³À,ÉÜAiÄÄ°è UÁqÀð£ÄzÀ ¥ÀæAiÉÆÄd£À 20% - 25%
³ÀiÁvÀæ EzÄÄÝ EzÀgÀ PÄÄjvÀAvÉ «gÉÆÄzsÄ
,À³ÄÄÄf,À³É@è.

ACTIVITY

Read the following excerpt about Rita M Singh, aged 18.

³ÉÆzÀ@ zÀÈ±Àâ - ³ÉÄÄ°£À J- Áè CA±ÀUÀ¼À£ÄÄß
M¼ÄiUÉÆAqÄAvÉ jvÄÄ ¹AUï ¥ÁvÀæzÁj ,ÉAzsÄAiÄÄð ,ÀzÉðAiÄÄ°è
¥ÀjZÄAiÄÄzÉÆAçUÉ "sÁUÀ ³À»À,À§°ÄÄzÄÄ. ¢uÁðAiÄÄPÀgÄÄ,
,ÀzÁð¼ÄÄUÀ¼ÄÄ, ¥ÉæPÀèPÀgÀ£ÄÄß vÉÆj,À§°ÄÄzÄÄ PÉÆ£ÉUÉ jÄvÄÄ

1AUī ĘAzsÀAiÄÄð ĘÀzÉðAiÄÄè UÉzÄÄÝ Qjl zsÄj1zÄÝÉÄÄß
 ¥ÄæzÄ²ð,À§°ÄÄzÄÄ.

JgÀqÀÉÉAiÄÄ zÀÈ±Äâ - jÄvÄÄ 1AUī M§â¼É ĘÄÄiÁÉÄâ GqÄÄ|ÉÄè
 PÄÄ½vÄÄ æÄÄÉPÉÆæ§AiÄiÄ´ ÁfµÄÖ PÀÉÄ,ÄÄPÁÉÄÄÄAvÉ ¥ÄvÄæÄÄÉÄÄß
 ĘÄÈ¶Ö,À§°ÄÄzÄÄ.

ACTIVITY

(To be tried out with D. Ed. Students)

Make separate slips of paper for a person, a place, the time and the weather. Put the slips into separate boxes. Divide the class into groups of 3/4. A representative from each group comes and takes one slip from each box, except the person box. From the person box, he/ she takes 3 slips.

The group now has to construct a short skit using the information in the slips. When they are ready, they act out the skit for other groups. The other groups try to establish precisely who the characters in the sketch were.

PERSON	PLACE	TIME	WEATHER
A bus-conductor	A boat	Midnight	Foggy
A hijacker	An ice-cream factory	After lunch	A drought
A businessman	A hotel	Dawn	Summer
A beggar	A forest	1942	Rainy
A film star	A beach	9.30 am	Humid
A bank-manager			Cold
A housewife			

1) A beggar 1942 gÄè Summer PÄ@zÄè ©ZÄÉÄè
 dÉÄgÄAiÄÄzÄÄgÄè PÉÉAiÄÄè dÄÄÄðÉÄ vÄmÉÖ »rzÄÄ ©PÉë PÉ¼ÄÄÄÄ
 zÀÈ±Äâ ÄÄiÁqÄÄÄÄzÄÄ.

1) A film star $\frac{1}{2}$ vAvÉ $\frac{1}{4}$ vAvÉ $\frac{1}{4}$ vAvÉ 9.30 $\frac{1}{2}$ vAvÉ $\frac{1}{4}$ vAvÉ $\frac{1}{4}$ vAvÉ
PÀÄ½vÀAvÉ $\frac{1}{4}$ vAvÉ $\frac{1}{4}$ vAvÉ $\frac{1}{4}$ vAvÉ $\frac{1}{4}$ vAvÉ $\frac{1}{4}$ vAvÉ $\frac{1}{4}$ vAvÉ
vÉÆ¼ÉVgÀÄ^aÀ zÀÈ±Àâ ^aÀiÁqÀÄ^aÀzÀÄ.